

RYNEK PASZ

stan i perspektywy

R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1997 ROKU

ISSN 1428-1228

**ANALIZY
RYNKOWE**

Redakcja naukowa
Wiesław Dzwonkowski

PAŹDZIERNIK 2022

KOMITET REDAKCYJNY:

Sylwia Łaba
Renata Grochowska
Mariola Kwasek
Aldona Skarżyńska
Iwona Szczepaniak
Agnieszka Wrzochalska
Piotr Szajner

RECENZENT:

Robert Mroczek

REDAKCJA NAUKOWA RYNKU PASZ:

Wiesław Dzwonkowski

Oceny i komentarze prezentowane w Analizach Rynkowych są opracowywane na podstawie najlepszych i sprawdzonych źródeł informacji, i są wyrazem wiedzy oraz poglądów autorów. Nie mogą więc być podstawą roszczeń podmiotów za skutki podejmowanych decyzji, które każdy podejmuje na własne ryzyko i koszt.

Wykorzystując informacje zawarte w publikacji, prosimy o podanie źródła.

Cytowanie: Dzwonkowski, W. (red.). (2022). *Rynek pasz. Stan i perspektywy*. Nr 44. Analizy Rynkowe. IERiGŻ PIB.

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Rynków Rolnych i Metod Ilościowych IERiGŻ PIB
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

WYDAWCA: Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa; tel. (22) 505 45 18; <http://ierigz.waw.pl>

Projekt okładki: Leszek Ślipki

Skład: Barbara Walkiewicz

DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB

Ark. wyd. 6,35

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Sytuacja na światowych rynkach surowców paszowych i pasz przemysłowych	6
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Łukasz Chmielewski Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB</i>	
II. Krajowa produkcja surowców paszowych	24
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Wiesław Łopaciuk Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB</i>	
III. Popyt krajowy na surowce paszowe i produkcja pasz przemysłowych	28
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Wiesław Łopaciuk Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB</i>	
IV. Handel zagraniczny surowcami paszowymi i paszami	36
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Wiesław Łopaciuk Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB</i>	
V. Krajowe ceny podstawowych surowców paszowych i pasz przemysłowych	43
<i>mgr Wiesław Dzwonkowski, dr inż. Wiesław Łopaciuk Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB</i>	
Aneks	50

W dwóch ostatnich latach sytuacja na świecie była determinowana przez społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, która charakteryzowała się cyklicznym przebiegiem i okresowym wprowadzeniem restrykcyjnych środków zapobiegawczych. W 2021 r. światowa gospodarka wkroczyła na ścieżkę rozwoju po recesji w 2020 roku. Wzrost globalnego popytu spowodował duży wzrost cen surowców (energetycznych i rolnych), w tym również zbóż i komponentów wysokobiałkowych. Czynnikiem wspierającym wzrost cen były rosnące ceny ropy naftowej, co zwiększało popyt na surowce rolne, w tym oleje roślinne, używane w produkcji biopaliw, a także wzrost cen nawozów. Na taki stan rzeczy, w drugiej połowie sezonu 2021/22 nałożyły się skutki, rozpoczętej w lutym 2022 r., inwazji Rosji na Ukrainę (blokada eksportu z portów Morza Czarnego oraz restrykcje nałożone na handel z Rosją), co dało silny impuls do dalszego wzrostu cen surowców rolnych, w tym szczególnie zbóż.

W 2022 r. światowe zbiory zbóż (bez ryżu) są szacowane na 2,25 mld ton, wobec 2,29 mld w roku poprzednim, co stanowi spadek o 1,7%. Ich zużycie wyniesie 2,26 mld ton i będzie o 0,9% mniejsze niż przed rokiem. Światowa produkcja pszenicy zwiększy się o 0,5%, natomiast zbiory zbóż paszowych zmniejszą się o 2,8%, co będzie skutkowało powiększeniem się niedoborów w światowym bilansie zbóż. Utrzymujący się popyt na zboża oraz niesprzyjające warunki pogodowe i związane z nimi obawy o wielkość i jakość zbiorów w głównych rejonach produkcyjnych podtrzymują ceny. W średnioterminowej perspektywie wysokie ceny energii i tym samym wzrost kosztów produkcji nawozów i innych środków produkcji, kosztów transportu będą przyczyniały się do utrzymywania wysokiego poziomu cen zbóż lub przynajmniej hamowały ich spadek.

W sezonie 2022/23 relacje podaźowo-popytowe na światowym rynku roślin oleistych i śrut oleistych będą

mniej napięte, ze względu prognozowany większy przyrost ich produkcji niż zużycia. Jednak duży wpływ na poziom cen mogą mieć czynniki pozabilansowe. Kluczowe dla kształtowania sytuacji podaźowo-popytowej i cenowej będą warunki pogodowe w głównych rejonach upraw, ceny energii i paliw, popyt ze strony sektora paliwowego na biopaliwa i biokomponenty oraz decyzje polityczne dotyczące cel i kontyngentów wywozowych w krajach eksporterskich.

Według wstępnych szacunków GUS zbiory zbóż w 2022 r. w Polsce wyniosły ok. 35,7 mln ton, tj. o 3,8% więcej niż w 2021 r. Jest to poziom o ok. 10,4 mln ton wyższy od ich prognozowanego krajowego zużycia. Produkcja pasz zbożowych (zboż paszowych i otrąb uzyskiwanych z przemiału zbóż na mąki i kasze) zwiększy się o 0,8 mln ton do ok. 26,2 mln ton (o 3,2%). Produkcja wysokobiałkowych surowców paszowych będzie nieznacznie (o 1,4%) większa niż w roku poprzednim i wyniesie ok. 2,5 mln ton.

Zapotrzebowanie krajowego rynku na pasze treściwe w sezonie 2022/23 będzie nieznacznie (o 2,6%) mniejsze niż w poprzednim sezonie i wyniesie ok. 19,9 mln ton. Nieco niższe będzie zapotrzebowanie na pasze w produkcji drobiarskiej, natomiast większy jego spadek będzie w chowie trzody chlewnej. Popyt na zbożowe surowce paszowe może obniżyć się o ok. 2% i wyniesie ok. 15,1 mln ton. Spasanie zbóż w postaci pasz gospodarskich wyniesie 7,6 mln ton, a w przemyśle 6,7 mln ton. Zużycie surowców wysokobiałkowych wyniesie ok. 4,7 mln ton, o niespełna 1% więcej niż w sezonie 2021/22.

W sezonie 2021/22 na krajowym rynku, mimo relatywnie dobrych zbiorów, pod wpływem pandemii i innych czynników, zarówno ekonomicznych, jak i tych o innym charakterze (w tym wojny w Ukrainie), ceny wykazywały silną tendencję wzrostową. Średnia krajowa cena skupu pszenicy wyniosła 1246 zł/t

i była o 52% wyższa niż w poprzednim sezonie, a cena żyta wzrosła o 46% do 905 zł/t, Ceny kukurydzy i jęczmienia zwiększyły się odpowiednio o 48% do 958 zł/t i 37% do 917 zł/t.

W pierwszych miesiącach bieżącego sezonu 2022/23 ceny zbóż na rynkach były znacznie wyższe niż przed rokiem, od 37% (żyto) do nawet 75-80% (kukurydza, pszenica i jęczmień). Ceny zbóż na krajowym rynku, podobnie jak ceny światowe, nadal będą w dużym stopniu zależały od międzynarodowej sytuacji geopolitycznej i rozwoju konfliktu zbrojnego w Ukrainie. Zakładając pewną stabilizację sytuacji, w kolejnych miesiącach sezonu 2022/23 należy się spodziewać powolnego wzrostu cen. W IV kwartale 2022 r. zboża powinny być od 30 do 40% droższe niż w analogicznym okresie 2021 r. Średnie ceny pszenicy w IV kwartale 2022 r. mogą wynieść 1500-1600 zł/t (pszenica paszowa – 1500-1550 zł/t), a żyta 1250-1350 zł/t. Kukurydza może kosztować od 1300 do 1400 zł/t.

W sezonie 2021/22 średnie ceny śruty sojowej na rynku krajowym wzrosły, w porównaniu z sezonem poprzednim, o ponad 20%, z 1854 do 2231 zł/t, a śruty rzepakowej były o 27% wyższe i wyniosły 1368 zł/t. W sezonie 2022/23 ceny, zarówno śruty sojowej, jak i rzepakowej, mogą być jeszcze wyższe niż w sezonie poprzednim. Sytuacja na rynku zbóż i surowców wysokobiałkowych będzie powodować dalszy wzrost cen pasz przemysłowych.

Według GUS produkcja pasz przemysłowych w 2021 r. wyniosła 10,7 mln ton, wobec 11,6 mln ton w roku poprzednim. Produkcja pasz przemysłowych dla drobiu spadła aż o 11%, dla bydła o 2%, a dla trzody o 1%. W I półroczu 2022 r., począwszy od marca, miał miejsce wzrost produkcji pasz przemysłowych, który jest kontynuowany również i w drugiej połowie roku, głównie z powodu rosnącego popytu na pasze dla drobiu. Szacuje się, że łączna produkcja pasz przemysłowych w 2022 r. może wynieść

ok. 10,9 mln ton i będzie o 1,6% większa niż w roku poprzednim, ale o kilka procent mniejsza niż w latach 2019-2020. Wstępnie przewiduje się, że w 2023 r. utrzyma się lekka tendencja wzrostowa w przemysłowej produkcji pasz, a jej wolumen osiągnie 11,1 mln ton.

W I połowie 2022 r. sytuacja ekonomiczno-finansowa firm paszowych objętych sprawozdawczością finansową poprawiła się w stosunku do lat po-

przednich, a główne wskaźniki finansowe, w odróżnieniu od poprzednich kilku lat, były zbliżone do średniej w przemyśle rolno-spożywczym. W sezonie 2022/23, z powodu spodziewanych wyższych cen surowców paszowych oraz wzrostu innych kosztów, trudno będzie wygenerować wysokie zyski i utrzymać wskaźniki rentowności osiągnięte w pierwszej połowie roku.

Import głównych surowców paszowych w sezonie 2022/23 będzie

zbliżony do ubiegłorocznego i wyniesie ok. 4,1 mln ton. Ponad 3,2 mln ton wyniesie przywóz surowców wysokobiałkowych, w tym 2,8 mln ton śruty sojowej i 0,3 mln tony śruty słonecznikowej. Import zbożowych surowców paszowych, podobnie jak w poprzednim sezonie wyniesie 0,8 mln ton. Eksport zbożowych surowców paszowych (zboż paszowych i otrąb) może wynieść ok. 8,1 mln ton, a surowców wysokobiałkowych niespełna 1,0 mln ton.

SUMMARY

In the past two years, the global situation was determined by the socio-economic effects of the COVID-19 pandemic, characterized by a cyclical course and the periodic introduction of restrictive preventive measures. In 2021, the global economy entered its development path after the recession in 2020. The increase in global demand resulted in a large increase in the prices of raw materials (energy and agricultural products), including grain and high-protein feed components. Rising crude oil prices were a factor supporting the increase in prices, which increased the demand for agricultural raw materials, including vegetable oils, used in the production of biofuels, as well as a rebound in demand and rising fertilizer prices. This state of affairs in the second half of the 2021/22 season was overlapped by the effects of Russia's invasion of Ukraine started in February 2022 (export blockade from the Black Sea ports and restrictions on trade with Russia), which gave a strong impulse for further growth in agricultural commodity prices, especially for grains.

In 2022, grain harvest (excluding rice) is estimated at 2.25 billion tons, as compared to 2.29 billion in the previous year, which is a decrease by 1.7%. Consumption will amount to 2.26 billion tons i.e. 0.9% lower than in the previous year. The world production of wheat increased by 0.5%, while the harvest of feed grain decreased by 2.8%, which results in

an increase in shortages in the world balance of grain. Sustained demand for grain and unfavorable weather conditions and related concerns about the size and quality of harvest in the main production areas support prices. In the medium term, high energy prices and thus an increase in the production costs of fertilizers and other inputs, transport costs will contribute to keeping grain prices high or at least inhibit their decline.

In the 2022/23 season, supply-demand relations on the global oilseed and meal seed market will be less strained due to the projected higher increase in their production than in consumption. However, off-balance sheet factors can have a big impact on the price level. The weather conditions in the main production regions, energy and fuel prices, the demand from the fuel sector for biofuels and biocomponents as well as political decisions regarding duties and export quotas in exporting countries will be of key importance for shaping the supply, demand and price situation.

According to preliminary estimates, grain harvest in 2022 in Poland amounted to approx. 35,7 million tons, i.e. 3,8% more than in 2021. The level is approx. 10.4 million tons higher than the projected domestic consumption. Grain feed production (feed grain and bran obtained from the grinding of grain into flour and groats) will increase by 0.8 million tons

to approx. 26,2 million tons (by 3,2%). Production of high-protein feed raw materials will be slightly (by 1.4%) higher than in the previous year and will amount to approx. 2.5 million tons.

The domestic market demand for feed concentrated in the season 2022/23 will be slightly lower than in the previous season and will amount to approximately 19,9 million tons. The demand for feeds in poultry production will also be slightly lower, and the rearing of pigs will decrease to a greater extent. Demand for grain feed raw materials may decrease by approx. 2,0% and will amount to approx. 15.1 million tons. Grazing grain in the form of farm feed will amount to 7.6 million tons, and 6.7 million tons will be processed by feed mixers. Consumption of high-protein raw materials will amount to approximately 4.7 million tons, almost 1% more than in the 2021/22 season.

In the season 2021/22 on the domestic market, despite relatively good harvests, under the influence of the pandemic and other economic and other factors (including the war in Ukraine), prices showed a strong upward trend. The average domestic purchase price of wheat was PLN 1,246 / ton and was 52% higher than in the previous season, and the rye price increased by 46% to PLN 905 / ton. Maize and barley prices increased by 48% to PLN 958 / ton and by 37% to PLN 917 / ton.

In the first months of the current season 2022/23, grain prices on the markets were much higher than the year before, from 37% (rye) to even 75-80% (maize, wheat and barley). Grain prices on the domestic market, as well as world prices, will still largely depend on the international geopolitical situation and the development of the military conflict in Ukraine. Assuming some stabilization of the situation in the next months of the 2022/23 season, a slow increase in prices should be expected. In the fourth quarter of 2022, grain should be from 30 to 40% more expensive than in the corresponding period of 2021. Average wheat prices in the fourth quarter of 2022 may be PLN 1,500-1600 / ton (feed wheat – PLN 1,500-1550 / ton) and rye 1250-1350 PLN / ton. Maize can cost from 1,300 to 1,400 PLN / ton.

In the 2021/22 season, the average prices of soybean meal on the domestic market increased by more than 20%, as compared to the previous season, from 1,854 to 2,231 PLN / ton, and rapeseed meal prices were higher by 27% and amounted to 1,368 PLN / tons. In the

2021/22 season, prices of both soybean meal and rapeseed meal may be even higher than in the previous season. Situation on the grain market and high-protein raw materials will cause a further increase in the prices of industrial feed.

According to Statistics Poland, production of industrial feed in 2021 amounted to 10.7 million tons, as compared to 11.6 million tons in the previous year. Production of industrial feed for poultry decreased by as much as 11%, for cattle by 2%, and for pigs by 1%. In the first half of 2022, starting from March, there was an increase in the production of industrial feed, which continues also in the second half of the year, mainly due to the growing demand for poultry feed. It is estimated that the total production of industrial feed in 2022 may amount to approximately 10,9 million tons and will be by 1.6% higher than in the previous year, but a few percent lower than in 2019-2020. It is initially predicted that in 2023 a slight upward trend in industrial feed production will persist with the volume of 11.1 million tons.

In the first half of 2022, the economic and financial situation of feed companies covered by the financial reporting network improved, as compared to the previous years, and the main financial indicators, unlike the previous few years, were close to the average in the agri-food industry. In the season 2022/23, due to the expected higher prices of feed raw materials and the increase in other costs, it will be difficult to generate high profits and maintain the profitability ratios achieved in the first half of the year.

Imports of the main feed materials in the 2022/23 season will be similar to last year's and will amount to approximately 4.1 million tons. More than 3.2 million tons of high-protein raw materials will be imported, including 2.8 million tons of soybean meal and 0.3 million tons of sunflower meal. Imports of grain feed materials, as in the previous season, will amount to 1,1 million tons. Exports of grain feed materials (feed grains and bran) may amount to approx. 7,7 million tons, and high-protein raw materials – less than 1.0 million tons.

W serii **Analizy Rynkowe** w najbliższym czasie ukażą się:

1. *Rynek drobiu i jaj* (62) • październik 2022,
2. *Rynek zbóż* (63) • październik 2022,
3. *Rynek mleka* (63) • październik 2022,
4. *Rynek ryb* (33) • listopad 2022,
5. *Rynek mięsa* (63) • listopad 2022,
6. *Rynek rzepaku* (62) • listopad 2022,
7. *Rynek ziemniaka* (49) • grudzień 2022.

WARUNKI SPRZEDAŻY I PRENUMERATY

Pełna oferta wydawnicza dostępna na stronie: <http://ierigz.waw.pl/publikacje>

Cena 1 egzemplarza *Rynku pasz* wynosi 150 zł (w tym 8% VAT).

Prenumerata roczna *Rynku pasz* (1 numer w 2022 roku) wynosi 150 zł.

Zamówienia na prenumeratę i sprzedaż pojedynczych analiz lub kompletu 11 tytułów można przesyłać:

- mailem na adres: dw@ierigz.waw.pl
- pocztą na adres:
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Państwowy Instytut Badawczy,
Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- publikacje można również kupić w Dziale Wydawnictw IERiGŻ PIB,
wejście od ul. Szkolnej 2/4, parter, pok. 3,
sprzedaż od poniedziałku do piątku w godz. 9⁰⁰–15⁰⁰.

Istnieje możliwość zakupu wersji archiwalnych czasopism.

Kontakt:

Dział Wydawnictw IERiGŻ PIB, ul. Szkolna 2/4, 00-006 Warszawa

tel. (22) 505 46 85, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

USŁUGI WYDAWNICZE I POLIGRAFICZNE

dostosowane
do Państwa potrzeb!

- Wykorzystujemy nowoczesne systemy **druku cyfrowego** dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.
- **Drukujemy:** wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki itp.
- Oferujemy szeroki wachlarz **usług introligatorskich:** bindowanie, szycie, uszlachetnianie, klejenie itp.
- Przeprowadzamy **korektę** oraz **redakcję** tekstów w języku polskim.
- Wykonujemy **skład publikacji**, wykorzystując profesjonalne oprogramowanie graficzne (Adobe InDesign, Illustrator, Photoshop).

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór odpowiedniej techniki wydruku, aby gotowy produkt w pełni spełniał Państwa oczekiwania.

Dział Wydawnictw
wejście od ul. Szkolnej 2/4
tel. 22 505 45 26, 22 505 44 30
usługi wydawnicze: dw@ierigz.waw.pl
usługi poligraficzne: poligrafia@ierigz.waw.pl

Zapraszamy do współpracy!

CENA 150 ZŁ

ISSN 1428-1228

1428 1228

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
Państwowy Instytut Badawczy,
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa;
tel. (22) 505 45 18; e-mail: ierigz@ierigz.waw.pl
<http://www.ierigz.waw.pl>